



סדר נשים | מסכת קדושין ע"ז | שבת פרשת לך לך | ז"י חשון תשפ"ד (28-22 אוקטובר 2023)
Seder Nashim | Masechet Kiddushin 70-76 | Shabbat Parashat Lech Lecha | 7-13 Cheshvan (October 22-28)

Daf 70: "ANYONE WHO DISQUALIFIES [OTHERS] — DOES SO DUE TO THEIR OWN FLAW"

דף ע"ז: "כל הפוסל — במומו פוסל"

The Talmud tells the story of a certain man who entered a butcher shop in the city of Pumbedita in *Bavel* (Babylonia) and asked to buy meat. The sellers told the man he had to wait because they first had to take care of Rav Yehudah Bar Yechezkel's *shaliach* (agent), who preceded him in line. The man became arrogantly hostile and said: Who is this Rabbi Yehudah Bar Sheviske'el anyway? Instead of saying Yechezkel he said **Sheviske'el**, in order to mock him. *Sheviske* was a derogatory term that refers to a glutton for meat. He thereby implied that Rav Yehudah bar Ezekiel was such a glutton.



התלמוד מספר מעשה באיש שנגנס לאטליז בעיר פומבדיתא שבבבל ובקש לרכש בשר. אמרו לו המוכרים שימתין כי תחלה יש לסדר את עבנו של שלוחו של רב יהודה בר יחזקאל שהוא קודם לו. התחצף האיש ואמר: מי זה בכלל רב יהודה בר שויסקל. במקום לומר יחזקאל הוא אמר שויסקל, כדי לזלזל בו. כי "שויסק" היה כנוי לצלי בשר, והוא התכוון לומר שרב יהודה בר יחזקאל הוא גרגרן.

They told the story to Rav Yehudah who immediately excommunicated the arrogant man. They also told Rav Yehudah that this man regularly called other people Canaanite slaves. Rav Yehudah said, "**kol ha'posel — b'mumo posel**" (anyone who disqualifies others, disqualifies themselves due to their own flaw). In other words, whoever says that others possess a defect, reflects the fact that they themselves are afflicted with that same defect. Later on, it turned out to be true. Indeed that [arrogant] man was an *eved C'na'ani* who had been thought to be a kosher Jew. How did this become clear? The man said he descended from the Hasmonean dynasty. They immediately told him: You are a slave because King Herod killed all the Hasmoneans and those who ruled in their place were slaves.

ספרו את הדבר לרב יהודה ומיד הוא נדה את האיש החצוף. עוד ספרו לרב יהודה שהאיש הזה רגיל לומר לאנשים אחרים שהם עבדים כנענים. אמר רב יהודה: "כל הפוסל - במומו פוסל", מי שאומר על אחרים שיש בהם מום, אין זאת אלא שהוא בעצמו לוקה במום זה. אחר כך התברר שהדבר נכון, ואכן איש זה היה לא פחות מעבד כנעני שחשבו שהוא יהודי כשר. איך זה התברר? מפני שהאיש הזה אמר שהוא מצאצאי בית חשמונאי, מיד אמרו לו: עבד אתה, כי הורדוס המלך הרג את כל החשמונאים ומי שמלך במקומם היו עבדים.

Daf 71: THE AMORA ZEIRI

דף ע"א: האמורא זעירי

The *amora Zeiri* lived in *Bavel* (Babylonia) and was a student of Rav and of Rav Kahana. Eventually, Zeiri ascended to *Eretz Yisrael* and learned Torah from Rabbi Yochanan, who was extremely fond of him — and even wanted him as a bridegroom for his daughter. As a student, Zeiri treated his distinguished teacher with tremendous respect. The Talmud relates that once the two were walking along the road and encountered a large puddle of water. **What did Zeiri do? He carried Rabbi Yochanan on his shoulders. He stepped with his feet into the puddle and transported his esteemed teacher to the other side.** Sometime later, Zeiri returned to *Bavel* from *Eretz Yisrael*. He was considered so important in the eyes of the *chachamim* that Rava said that every *baraita* (tannaitic source not included in our *Mishnah*) whose words Zeiri did not interpret remained incomprehensible.



האמורא זעירי התגורר בבבל והיה תלמידם של רב ושל רב כהנא. לימים הוא עלה לארץ ישראל ולמד תורה אצל רבי יוחנן, ורבי יוחנן חבבו מאד ואפילו רצה לקחת אותו כחתן לבתו. התלמיד זעירי נהג כבוד מפלג ברבו הגדול. התלמוד מספר, שפעם אחת הם הלכו בדרך ונתקלו בשלולית מים גדולה. מה עשה זעירי? הרכיב את רבי יוחנן על כתפיו. הוא נכנס עם רגליו בתוך השלולית והעביר את רבו הגדול יבש אל הצד השני. אחרי זמן מה חזר זעירי לבבל מארץ ישראל, והוא היה חשוב כל כך בעיני החכמים, עד שאמר רבא, כי כל בריתא שזעירי לא פרש להם את דבריה, נותרה בלתי מובנת.

Daf 72: THE DEATH OF RABBI YEHUDAH HANASI

דף ע"ב: פטירתו של רבי יהודה הנשיא

When Rabbi Yehudah HaNasi, editor of the *Mishnah*, was about to depart from this world, he was instilled with prophecy. Shortly before he died, he revealed mysterious and unknown things. For example, Rabbi Yehudah HaNasi said that it was forbidden to marry certain people who were considered proper Jews residing in the city of Homanya (in *Bavel*) because they were actually Ammonites who had blended into *Am Yisrael*. **Rabbi Yehudah HaNasi also said that on that day a great man was born in Bavel, and his name was Rav Yehudah.**

פאשר רבי יהודה הנשיא עורף המשנה, עמד להפטר מן העולם, לפני מותו נזרקה בו נבואה והוא גלה דברים עלומים ובלתי ידועים. למשל, הוא אמר שבעיר הומניא מתגוררים אנשים הנחשבים כיהודים כשרים, אבל אסור להתחתן אתם מפני שהם מבני עמון שהתערבו בעם ישראל. עוד הוא ספר להם שביום זה נולד בבבל איש גדול, רב יהודה שמו.

From this revelation, the Talmud learns that when God takes one righteous person from the world, He brings a righteous person in the first man's place. The same was the case with Eli the *kohen gadol* who was a prophet and with Shmuel the prophet. In the case of the prophet, it is said that the eyes of Eli the *kohen* became "dark" in his old age. In this way, the prophet implied that *ruach hakodesh* (divine spirit) had already departed from him. At that same hour, Shmuel the prophet heard the voice of God calling to him, and he became endowed with prophecy. This is because God does not remove a righteous person from the world before He arranges for another righteous person to fill their place. In later generations, the same thing happened in this way — for example, on the day that Rav Yehudah died, Rava was born and on the day of Rava's death, Rav Ashi was born.

מכך לומד התלמוד שכשהקב"ה נוטל צדיק מן העולם הוא מביא צדיק אחר תחתיו. כך היה גם עם עלי הכהן הגדול שהיה נביא, ועם שמואל הנביא. בנביא מספר שעיניו של עלי הכהן "כהו" לעת זקנותו. בכך רומז הנביא כי כבר הסתלקה רוח הקדש מעלי. באותה שעה שמע שמואל הנביא את קול ה' קורא אליו, והוא החל להיות נביא. זאת מפני שהקב"ה אינו נוטל צדיק מן העולם לפני שהוא דואג שיהיה צדיק אחר שימלא את מקומו. גם בדורות מאחרים יותר ארע כהן, למשל, ביום שבו נפטר רב יהודה - נולד רבא; ביום פטירתו של רבא - נולד רב אשי.



Daf 73: TO WHOM DOES THE ANCIENT BOOK BELONG?

דף ע"ג: למי שיך הספר העתיק?

In an old cabin in a small village lived an elderly Jew. His home was crammed full of precious old books. From time to time, antique enthusiasts and Judaica dealers came to visit him to purchase his antique books. One day, a small commotion erupted at the door of the old man's house. What happened? Two merchants stood there, and they both claimed that they had paid the old man for that book the day before. One said to the old man: "Don't you remember? I even took the book outside to check it in the sunlight, and I paid you for it!" The second also said: "What are you talking about, he sold me the book."

בכפר קטן התגורר יהודי ישיש בבקתה עתיקה. ביתו היה מלא וגדוש בספרים ישנים יקרי-ערך, ומדי פעם היו מגיעים אליו חובבי עתיקות וסוחרים יודאיקה כדי לקנות ממנו ספרים עתיקים. ביום מן הימים התעוררה מהומה קטנה בפתח ביתו של הישיש. מה קרה? עמדו שם שני סוחרים, וישניהם טענו כי אתמול הם שלמו לישיש עבור אותו הספר. אחד אמר לישיש: "האינך זוכר? אפלו הוצאתי את הספר החוצה, כדי לבדוק אותו לאור השמש, ושלמתי לה עליו!" השני גם אמר: "מה פתאם, הוא מכר לי את הספר."

What should be done? Well, to address this case, there is a special *halakhah* taught on this *daf* which states that **as long as the item is found in the hands of the seller, he is trusted to say to whom he intended to sell the item. Therefore, whatever the old man says, that is how it will be, because as long as the item remains in his hands, he tries to remember to whom he sold it.**

מה עושים? ובכן במקרה הזה ישנה הלכה מיחדת הנלמדת בדף זה שכל עוד החפץ נמצא בידיו של המוכר הוא נאמן לומר למי הוא התכוון למכר את החפץ. לפיכך, מה שיאמר הישיש, כך יהיה, כן כל עוד החפץ נמצא בידיו הוא משתדל לזכר למי הוא מכר אותו.



Daf 74: WHAT IS DONE WITH A COURT VERDICT THAT BURNED? דף ע"ד: מה עושים אם פסק הדין נשרף?

An elderly tenant, who resided in a certain building, had two devoted neighbors. One day, the elderly man died and left behind a will: **"I bequeath my apartment to my neighbor."** The question is: Which neighbor? This is the problem. No one knew to which neighbor the deceased intended to bequeath his assets. The two neighbors turned to the rabbi and agreed that whatever the Rav decided they would accept. The Rabbi sat for long hours on the matter and ruled that in such a case *halakhah* states that he must decide who will receive the apartment according to what his own eyes see. For example, they examine which neighbor had a tighter, closer relationship with the deceased, and it is presumed the deceased intended to give the apartment to the neighbor with whom he felt closest.

The rabbi decided which neighbor deserved to inherit the apartment, and the two men left the Rabbi's house. A few days later, a fire broke out in the Rabbi's office, and the [record] of the *psak din* (judgment) was destroyed in the blaze. In such a case, the Rabbi would not be able to state what the ruling had been, because once a case of Torah law has concluded, the judge is no longer immersed in the details of the incident. **Therefore, if the same dispute arose anew between the two neighbors over who had inherited the apartment, they would be obliged to participate in a *din Torah* once again.**

בבנין מסים התגורר ד"ר קשיש, ולו שני שכנים מסורים. באחד הימים נפטר הקשיש והותר אחריו צוואה: **"אני מצוה את הדיירה שלי לשכן שלי"**. איזה שכן? זו בדייק הבעיה. אף אחד לא ידע לאיזה שכן התכונן הנפטר. פנו השני השכנים לרב וקבלו על עצמם ששככל אשר יפסק - יעשו. הרב ישב שעות ארוכות על המדוכה, ופסק כי במקרה כזה ההלכה קובעת שעל הרב להחליט לפי ראות עיניו למי לתת את הדיירה. למשל, בודקים לאיזה שכן היה קשר יותר הדוק וקרוב עם הנפטר, ומשערים שלשכן זה התכונן הנפטר לתת את הדיירה.



הרב פסק לאיזה שכן מגיעה הדיירה, והשנים יצאו מביתו. כעבור ימים אחדים פרצה שרפה במשרדו של הרב, ופסק הדין נשרף. במקרה שכזה לא יוכל הרב לומר מה היה פסק הדין, מפני שאחרי שדין התורה נגמר, הוא כבר אינו שקוע בתוך פרטי המעשה. לכן, אם אותה מחלוקת התעוררה מחדש בין שני השכנים למי שישבת הדיירה, עליהם לגשת לדין תורה מחדש.

Daf 75: RABBAN GAMLIEL OF YAVNEH

In the period after the destruction of the Second *Beit HaMikdash*, Rabbi Gamliel served as the *Nasi* (president, patriarch) of the *Sanhedrin*. Following the destruction, the seat of the *Sanhedrin* moved to the city of Yavneh — and that is why Rabban Gamliel was called **Rabban Gamliel d'Yavneh (i.e., of Yavneh)** to differentiate him from his grandfather who was known as Rabbi Gamliel HaZaken (the Elder). **Rabban Gamliel was a student of Rabbi Yohanan ben Zakkai's** and he was a scion of the family of Patriarchs of the *Sanhedrin*, a direct descendant of Hillel the Elder.

Rabban Gamliel's son was Rabban Shimon ben Gamliel, who was one of the *asarah harugei malchut* (10 martyrs). **His grandson was Rabbi Yehudah HaNasi, editor of the *Mishnah*.** In the *Mishnayot*, 68 laws were cited in the name of Rabban Gamliel. He lived for about 70 years and served as *Nasi* for approximately 30 years. **Rabban Gamliel** lived in a difficult time for the people of Israel. As the leader of his generation, Rabban Gamliel attempted to have severe anti-Jewish decrees voided. He sailed to Rome many times to try to convince the authorities to be lenient with the Jews. Once the Romans tried to kill him, but he miraculously survived. **Rabban Gamliel** was very wealthy, and the *Gemara* recounts that he once bought a magnificent *etrog* for the whopping sum of 1,000 zuz.



Daf ע"ה: רבן גמליאל דיבנה

בתקופה שלאחר חרבן בית המקדש השני שמש רבן גמליאל כנשיא הסנהדרין. לאחר חרבן בית המקדש השני, מושב הסנהדרין גלה לעיר יבנה ובשל כך כנה רבן גמליאל זה "רבן גמליאל דיבנה" (של יבנה), להבדיל מסבו שכנה "רבן גמליאל הזקן". רבן גמליאל היה תלמידו של רבן יוחנן בן זכאי והוא היה נצר למשפחת נשיאים דור אחר דור עד הלל הזקן.

בנו של רבן גמליאל היה רבן שמעון בן גמליאל שהיה אחד מעשרה הרוגי מלכות. נכדו הוא רבי יהודה הנשיא עורך המשנה. במשניות הזכירו 68 הלכות בשם רבן גמליאל. הוא חי בערך שבועים שנה ושמש כנשיא בערך 70 שנה. **רבן גמליאל** חי בתקופה קשה לעם ישראל מפני גזרות הרומאים וכמנהיג הדור הוא היה צריך להשתדל לנטול הגזרות ופעמים רבות אף הפליג לרומי כדי לשכנע את השלטון להקל על היהודים. פעם אחת בקשו הרומאים להרג אותו, אך הוא נצל בנסים. **רבן גמליאל** היה עשיר גדול ואף מספר עליו בגמרא כי פעם הוא קנה אתרוג מהדר בסכום עצום של 1,000 זוז.



DAF 76: DIVISION OF OFFICIAL RESPONSIBILITIES

דף ע"ז: חלוקת תפקידים

The *amora* Rav Beivai asked to be placed in charge of the affairs of the city. Apart from Rav Beivai, there was a man who owned an inn, who also asked to be appointed to this position. They both went to Rav Yosef so that he would decide who would receive the position. Rav Yosef turned to the owner of the inn and said to him: You cannot be awarded this job because you are a *ger tzedek* (convert), and the Torah states that a *ger tzedek* should not be appointed to a governmental position. The *amora* Rav Ada Bar Ahava heard the words of Rav Yosef and said: Indeed, only the inn keeper's father is a *ger tzedek*, his mother is a *bat Yisrael* (daughter of Israel), and therefore it is permissible to appoint him to a governmental position. Rav Yosef thanked Rav Ada Bar Ahava for his words, and ultimately decided to split the position. Rav Beivai, who was a great Torah scholar, managed the affairs of the city regarding *mitzvot*. For example, the appointments of the *gabbai beit hakeset* (synagogue manager) and the *gabbai tzedakah* (collector of charity). The owner of the inn was assigned to manage the other affairs of the city.



האמורא רב ביבי בקש להתמנות לאחראי על עניני העיר. מלבד רב ביבי היה אדם שהיתה לו אכסניה, שגם הוא בקש להתמנות למשרה זו. הלכו שניהם אל רב יוסף כדי שיכריע מי יקבל את המנוי. פנה רב יוסף לבעל האכסניה ואמר לו: אינך יכול לקבל משרה זו, מפני שאתה גר צדק, והתורה קובעת שאין למנות גר צדק לתפקיד שלטוני. האמורא רב אדא בר אבהה שמע את הדברים ואמר לרב יוסף: הרי רק אביו גר צדק, ואלו אמו היא בת ישראל ולכן מתר למנות אותו למשרה שלטונית. רב יוסף הודה לדבריו, ובסופו של דבר, הם חלקו בסמכויות התפקיד - רב ביבי שהיה גדול בתורה נהל את עניני המצוות של העיר, כגון, מנוי גבאי בית כנסת וגבאי צדקה, ובעל האכסניה נהל את עניני העיר האחרים.



D'VAR TORAH: PARASHAT LECH LECHA

דבר תורה: פרשת לך-לך

Avraham Avinu's relationship to wealth and possessions seems to feature a contradiction: When Avraham went down to Egypt with Sarah, he asked her to say that she's his sister — **“So that it will go well for me”** (Breisheet 12:13). Rashi explains that this verse refers to the gifts that Avraham will receive from the house of Pharaoh. In contrast, after the War of the Kings, the King of Sodom sought to give Avraham the spoils of that war, but Avraham unequivocally refused to accept — **“not so much as a thread or a sandal strap of what is yours”** (Breisheet 14:23). Why in one case did Avraham seek to receive gifts, and in another case refuse? The answer lies in the purpose for which Avraham needed the assets. When Avraham descended to Egypt, he lodged in several inns and promised to repay them on credit. Therefore, upon his arrival in Egypt, he wanted to obtain wealth and sanctify the Name of Heaven by immediately repaying his debts. However, after the War of the Kings, Avraham had no specific need for money, and precisely the taking of money would be interpreted as if the King of Sodom is the one who made Abraham wealthy. Therefore, in this second case, Avraham refused to accept even a penny.

יסו של אברהם אבינו אל הממון והרכוש מעלה סתירה גדולה: כשאברהם יורד עם שרה מצרימה הוא מבקש ממנה שתאמר שהיא אחותו - **“למען ייטב לי בעבורך”**, ורש"י מסביר שהכונה היא למתנות שיקבל אברהם מבית פרעה. לעמת זאת, לאחר מלחמת המלכים מבקש מלך סדום לתת לאברהם את שלל המלחמה, אך אברהם מסרב בכל תקף לקבל - **“מחוט ועד שרוך נעלי”**. מדוע במקום אחד אברהם מבקש לקבל מתנות ובמקום אחר הוא מתנגד? התשובה טמונה במטרה לשמה אברהם צריך את הרכוש. כשירד אברהם מצרימה הוא ישן במספר אכסניות והתחייב לשלם להם בהקפה. לכן עם הגעתו למצרים הוא רצה להשיג ממון ולקדש שם שמים כשיחזיר באופן מידי את חובותיו. אך אחרי מלחמת המלכים אין לאברהם צורך בממון, ודווקא לקיחת הממון תתפרש כאלו מלך סדום הוא שהעשיר את אברהם, ולכן במקרה זה הוא מסרב לקבל אפילו פרוטה.